

Súd: Okresný súd Košice I
Spisová značka: 20P/17/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7122201801
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 07. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Miron Čiževský
ECLI: ECLI:SK:OSKE1:2022:7122201801.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Košice I sudcom JUDr. Mironom Čiževským, v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté deti: Q. U., Q.. XX.XX.XXXX G. Y. U., Q.. XX.X.XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, deti rodičov: matka P. R., Q.. XX.X.XXXX, trvale bytom O., toho času v Ústave na výkon trestu odňatia slobody S., Q. Š. X. Č.. X, XXX XX S.Č. a otec R. U., Q.. XX.X.XXXX, trvale bytom F. X, X., t.č. na neznámom mieste, v konaní o nariadenie ústavnej starostlivosti, takto

rozhodol:

I. N a r i a d' u j e maloletým deťom Q. U., Q.. XX.XX.XXXX a Y. U., Q.. XX.X.XXXX ústavnú starostlivosť v Centre pre deti a rodiny Q. X., G. U. U. XXX, XXX XX U..

II. Z a v ä z u j e matku P. R., Q.. XX.X.XXXX a otca R. U., Q.. XX.X.XXXX platiť výživné vo výške 30 % zo sumy životného minima pre nezaopatrené, nepĺnoleté deti na účet Centra pre deti a rodiny Q. X., G. U., U. XXX, XXX XX U..

III. Žiadny z účastníkov n e m á n á r o k na náhradu trov konania.

o d ō v o d n e n i e :

1. Navrhovateľ, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, Odbor sociálnych vecí a rodiny, Oddelenie sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately, sa návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 1.3.2022 domáhal nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým by súd nariadil odovzdať maloleté deti Q. U., Q.. XX.XX.XXXX G. Y. U., Q.. XX.X.XXXX do dočasnej starostlivosti Centra pre deti a rodiny Q. X., G. U., XXX XX U. XXX (ďalej len „centrum“).

2. Návrh navrhovateľ odôvodnil tým, že rodičia maloletých detí nie sú manželia a dlhodobo nežijú v spoločnej domácnosti. Biologickým otcom maloletých dievčat je R. U., Q.. XX.X.XXXX, ktorý sa nachádza na neznámom mieste. Matka žila v spoločnej domácnosti s druhom J. E.U., Q.. X.X.XXXX, z ich vzťahu pochádza maloletý J. E., Q.. XX.X.XXXX. Spolu tak vychovávali maloleté deti Q., Y. G. J.. Rodina býva v nelegálnej osade J. R. Č.. XX T. X.. Matka má ďalších 5 maloletých detí. J. T. R., Q.. XX.XX.XXXX a maloletý X. R., Q.. XX.XX.XXXX boli na základe rozhodnutia Okresného súdu Košice I, sp. zn. 12P/40/2020 zo dňa 16.09.2020 umiestnení v zariadení Reedukačného centra U. Č.. XX, XXX XX X., kde sú aj doposiaľ. Maloletý Š. R., Q.. XX.XX.XXXX bol na základe Rozsudku Okresného súdu Košice I, sp. zn. 12P/88/2020 zo dňa 02.06.2021 zverený do náhradnej osobnej starostlivosti svojmu strýkovi Z. E., Q.. XX.XX.XXXX. Maloleté dievčatá Q. G. Y. tak boli v starostlivosti druha matky, ktorý nie je ich biologickým otcom.

3. Z dôvodu výchovných problémov boli maloleté deti matky T. G. X. umiestnení v reedukačnom centre, pričom v uvedenom období matka pravidelne spolupracovala s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny. Vzhľadom na záškoláctvo týchto detí bola v konaní vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp.zn.

7T/2/2017 a sp.zn. 6Nt/43/2020 matka odsúdená pre trestný čin ohrozovania mravnej výchovy mládeže podľa § 211 zákona č. 300/2005 Z.z. Trestného zákona. Dňa 17.2.2022 bola matka maloletých detí odvedená z domácnosti z dôvodu nástupu na výkon trestu v trvaní 24 mesiacov s určeným koncom trestu 24.1.2024. Do tohto času matka vychovávala maloletú deti Q., Y. G. J. spolu s jej druhom, istý čas ich vychovávala úplne sama. Rodina býva v murovanej chatke, ktorá pozostáva z dvoch obytných miestností. V čase šetrenia v domácnosti úrad nikdy nezaznamenal žiadne zanedbanie starostlivosti o maloleté deti, naopak starostlivosť bola vždy aj napriek skromným podmienkam v uvedenej lokalite na požadovanej úrovni. Zo strany pediatra taktiež nebol evidovaný žiaden záznam o zanedbaní zdravotnej starostlivosti. Situácia v rodine sa zmenila po tom, čo bola matka predvedená na nástup do výkonu trestu a maloleté deti Q., Y. G. J. ostali v starostlivosti druhá matka, ktorý ešte v ten deň kontaktoval úrad za účelom oznámenia situácie. Pán E. spočiatku zvažoval, že sa o tieto tri maloleté deti postará sám, no dňa 28.2.2022 úradu uviedol, že starostlivosť o tri maloleté deti bez družky nezvládne v ich bytových a životných podmienkach, nakoľko je sám na prípravu jedla, zabezpečenie dreva, stravy, pitnej vody, nákupy a bežnú starostlivosť o maloleté deti. V ich blízkosti nie je žiaden príbuzný, ktorý by mu vedel pomôcť pri výchove maloletých detí. Biologický otec maloletých dievčat žije na neznámom mieste, jeho pomery nie sú úradu známe. Vzhľadom na uvedené navrhovateľ poukázal na nevyhnutnú potrebu ochrany maloletých detí, nakoľko ich priaznivý vývin by mohol byť priamo ohrozený. K návrhu priložil navrhovateľ rodné listy maloletých detí a hlásenie zmien (potvrdenie o nástupe matky do VTOS) zo dňa 18.02.2022.

4. Maloletý J. E., Q.. XX.X.XXXX bol uznesením Okresného súdu Košice I, sp.zn. 12P/15/2022 zo dňa 2.3.2022 dočasne zverený do starostlivosti Centra pre deti a rodiny Q. X., G. U., XXX XX U. XXX. Predmetné uznesenie sa stalo vykonateľným dňa 2.3.2022 a právoplatnosť nadobudlo dňa 14.5.2022.

5. Okresný súd Košice I uznesením č.k. 20P/17/2022-14 zo dňa 4.3.2022 nariadil odovzdať maloleté deti Q. U., Q.. XX.XX.XXXX G. Y. U., Q.. XX.X.XXXX do dočasnej starostlivosti Centra pre deti a rodiny Q. X., G. U., XXX XX U. XXX, Z.: XXXXXXXX, a to do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, Odbor sociálnych vecí a rodiny, Oddelenie sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately, Staničené námestie č. 9, 040 01 Košice nariadil povinnosť odovzdať maloleté deti Q. G. Y. U. do dočasnej starostlivosti Centra pre deti a rodiny Q. X., G. U., XXX XX U. XXX, Z.: XXXXXXXX a bezodkladne oznámiť súdu zmenu pomerov alebo odpadnutie dôvodov, pre ktoré bolo toto neodkladné opatrenie nariadené. Predmetné neodkladné opatrenie nadobudlo vykonateľnosť dňa 4.3.2022 a právoplatnosť dňa 30.3.2022.

6. Z priložených rodných listov maloletých detí vyplýva, že maloletá Q. U., Q.. XX.XX.XXXX G. Y. U., Q.. XX.X.XXXX pochádzajú z matky P. R., Q.. XX.X.XXXX a otca R. U., Q.. XX.X.XXXX.

7. Šetrením zo strany konajúceho súdu bolo zistené, že matka maloletých detí sa od 1.3.2022 nachádza v Ústave na výkon trestu odňatia slobody S., Q. Š. X. Č.. X, XXX XX S..

8. Maloleté deti boli z domáceho prostredia umiestnené do Centra pre deti a rodiny Q. X., G. U. U. XXX, XXX XX U. dňa 11.3.2022.

9. Okresný súd Košice I uznesením č.k. 20P/17/2022-27 zo dňa 22.3.2022 začal konanie o ústavnej starostlivosti bez návrhu.

10. Zo správy kolízneho opatrovníka vyplýva, že maloleté deti boli v centre umiestnené dňa 11.3.2022, pričom bolo potrebné ich odvíšenie a odparazitovanie. Maloletá Y. má osvojené hygienické návyky. Na prostredie centra si zvykla bez problémov, skupina ju prijala, niekedy sa vyskytnú nezhody s inými deťmi. Pri hneve vie byť ostrá, používa vulgarizmy a rozhadzuje veci. Maloletá dňa 21.3.2022 nastúpila do Materskej školy U., kde sa taktiež adaptovala bez problémov. Maloletá Q. do skupiny zapadla bez problémov. Dňa bola 18.3.2022 dočasne preložená na samostatne usporiadanú skupinu Ť. z dôvodu, že v Základnej škole M. nie je v tomto školskom roku otvorený 2. ročník a pravidelné dovážanie do Špeciálnej základnej školy K., X., ktorej je žiačkou nebolo možné. V M. nemala problém s adaptáciou, deti si ju rýchlo obľúbili, k dospelým sa správa slušne. V skupine často upozorňovala mladšiu sestru, ktorá niekedy vystrájala a dostávali sa do konfliktov. Po presune na samostatne usporiadanú skupinu Ť. je Q. pokojnejšia, v skupine sa jej veľmi páči, deti ju prijali, vedia sa pekne hrať a je obľúbená aj u

výchovy. V skupine je nápomocná, a udržiava poriadok. Spomína mamu, je rozumná a chápe, že matka musela na čas odísť.

11. Vzhľadom na to, že matka sa nachádza v Ústave na výkon trestu odňatia slobody S.G. a otec je na neznámom mieste Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny požiadal, aby súd nariadil maloletým deťom ústavnú starostlivosť v Centre pre deti a rodiny Q. X., G. U., U. XXX, XXX XX U. a matke a otcovi určil vyživovaciu povinnosť vo výške 30% zo sumy životného minima pre nezaopatrené nepľnoleté deti na účet Centra pre deti a rodiny Q. X., G.Í. U., U. XXX, XXX XX U..

12. Súd vo veci nariadil pojednávanie, na ktoré predvolal kolízneho opatrovníka, matku a otca maloletých detí. Na pojednávanie nariadené dňa 11.7.2022 sa nedostavila matka, pričom svoju neúčast' neospravedlnila, ani nepožiadala o odročenie pojednávania. Predvolanie na pojednávanie jej bolo doručené dňa 21.6.2022 do Ústavu na výkon trestu odňatia slobody. Otec maloletých detí bol predvolaný prostredníctvom úradnej tabule súdu a webovej stránky súdu, nakoľko z adresy trvalého pobytu sa predvolanie vrátilo ako nedoručené z dôvodu, že adresát je neznámy. Svoju neprítomnosť na pojednávaní neospravedlnil a ani nepožiadal, aby súd pojednávanie odročil. Súd preto s ohľadom na najlepší záujem maloletých detí pojednával v danej veci aj v neprítomnosti matky a otca podľa § 180 CSP. Súd taktiež poznamenáva, že rodičia maloletých detí boli v konaní nečinní, na nariadené neodkladné opatrenie ani predvolanie na pojednávanie nereagovali, hoci im boli riadne doručené. Súd v zmysle § 31 CMP v konaní pokračoval.

13. Podľa ust. § 54 ods. 1, 2, 3, 4, 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“), náhradná osobná starostlivosť a pestúnska starostlivosť majú prednosť pred ústavnou starostlivosťou. Pred nariadením ústavnej starostlivosti je súd povinný vždy skúmať, či maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti, a ak to nie je možné, do pestúnskej starostlivosti. Súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak je výchova dieťaťa vážne ohrozená alebo vážne narušená, nie je možné dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti a a) dieťa je osvojiteľné a nie je možné ho zveriť do starostlivosti budúcich osvojiteľov alebo do starostlivosti fyzickej osoby podľa osobitného predpisu, b) rodičia dieťaťa nežijú alebo im v starostlivosti o dieťa bráni závažná prekážka, c) uložené výchovné opatrenie podľa § 37 ods. 3 neviedlo k náprave alebo d) rodičia dieťaťa sú pozbavení výkonu rodičovských práv. Za vážne ohrozenie alebo vážne narušenie výchovy maloletého dieťaťa sa nepovažujú nedostatočné bytové pomery alebo majetkové pomery rodičov maloletého dieťaťa. Ak súd nerozhodol podľa § 39 ods. 2 a 3 alebo podľa § 56, sú rodičia maloletého dieťaťa naďalej jeho zákonnými zástupcami a spravujú jeho majetok. Súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, musí presne označiť zariadenie, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Pri rozhodovaní o ústavnej starostlivosti a označení zariadenia súd vždy prihliadne na citové väzby maloletého dieťaťa k rodičom, súrodencom a iným blízkym osobám a zohľadní možnosti zariadenia na utvorenie podmienok na zachovanie rodinných a citových vzťahov dieťaťa, jeho rodičov a súrodencov.

14. Podľa ust. § 55 ods. 1, 2, 3 Zákona o rodine, súd sústavne sleduje spôsob výkonu ústavnej starostlivosti a najmenej dvakrát do roka hodnotí jej účinnosť, najmä v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, obcou a s príslušným zariadením, v ktorom je maloleté dieťa umiestnené. Ak súd nariadil ústavnú starostlivosť z dôvodov, ktoré sú na strane rodičov, v rozhodnutí zároveň určí rodičom dieťaťa primeranú lehotu na úpravu ich rodinných a sociálnych pomerov tak, aby mohli osobne vykonávať starostlivosť o maloleté dieťa. Ak rodičia úpravu svojich rodinných a sociálnych pomerov v určenej lehote zabezpečia, súd ústavnú starostlivosť zruší. Ak rodičia úpravu svojich rodinných a sociálnych pomerov v určenej lehote nezabezpečia, súd začne aj bez návrhu konanie o zverení dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti alebo konanie o zverení dieťaťa do pestúnskej starostlivosti. Súd zruší ústavnú starostlivosť najmä vtedy, ak maloleté dieťa možno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti alebo ak zanikli dôvody, pre ktoré bola nariadená.

15. Podľa ust. § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

16. Podľa § 62 ods. 3 Zákona o rodine, každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

17. Podľa ust. § 2 písm. c) zák. č. 601/2003 Z. z. o životnom minime, za životné minimum fyzickej osoby alebo fyzických osôb, ktorých príjmy sa posudzujú podľa § 3 spoločne, sa považuje suma alebo úhrn súm 107,03 Eura mesačne, ak ide o zaopatrené neploleté dieťa, o nezaopatrené dieťa.

18. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihladne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihladne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihladne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

19. S poukazom na ust. § 81 ods. 1 a 2 Zákona o rodine, ak súd rozhodne o umiestnení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti, o nariadení ústavnej starostlivosti alebo o uložení ochrannej výchovy, upraví aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov alebo iných osôb povinných poskytovať maloletému dieťaťu výživné. Súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, súčasne uloží rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať dieťaťu výživné povinnosť, aby výživné poukazovali zariadeniu, do ktorého má byť dieťa umiestnené.

20. Súd môže zveriť maloleté dieťa do ústavnej starostlivosti, pričom takáto starostlivosť nahrádza osobnú starostlivosť rodičov z dôvodu, že tí ju nemôžu zabezpečiť. Ústavnú starostlivosť tak možno nariaďovať len v krajnom prípade a na nevyhnutný čas s tým, že takáto ústavná starostlivosť musí byť priebežne monitorovaná a hodnotená, a to z hľadiska či sú splnené podmienky pre jej ďalšie trvanie a akonáhle pominú dôvody, tak musí byť nahradená inou formou starostlivosti. Rodinné prostredie je vždy jednoznačne najvhodnejším prostredím pre riadnu výchovu detí.

21. Na základe vykonaného dokazovania a v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami súd rozhodol tak, že nariadil ústavnú starostlivosť u maloletých detí Q. G. Y. U. v Centre pre deti a rodiny Q.Ž. X., G. U., U. XXX, U. nakoľko je to v ich najlepšom záujme. K zásadným zmenám pomerov na strane rodičov maloletých detí od nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým boli maloleté umiestnené dočasne do tohto Centra nedošlo a maloleté sú aj naďalej absolútne odkázané na starostlivosť zodpovednej osoby, ktorú im ich rodičia nie sú momentálne schopní zabezpečiť. Matka maloletých dievčat je toho času v ústave na výkon trestu a pobyt biologického otca nie je známy, s maloletými sa nekontaktuje, nezaujíma sa o nich. Maloleté sa v centre dobre adaptovali a preto, v záujme poskytnutia im stabilného a bezpečného prostredia pre zdravý psychický a fyzický vývin maloletých súd rozhodol o nariadení ústavnej starostlivosti tak, ako je to uvedené vo výrokovvej časti tohto rozsudku. Súd poukazuje na to, že ústavná starostlivosť má dočasný charakter a v prípade, že zaniknú dôvody pre jej trvanie, môže byť zrušená a nahradená inou formou starostlivosti o dieťa.

22. Súd zároveň zaviazal matku a otca platením výživného na každé maloleté dieťa v minimálnej výške, nakoľko pomery rodičov im neumožňujú prispievať na výživu maloletých detí vyššou sumou, pričom toto výživné sú povinní platiť na účet Centra pre deti a rodiny Q. X., G. U., U. XXX, XXX XX U..

23. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Košice I, v troch písomných vyhotoveniach (§ 362 ods.1 Civilného sporového poriadku, z. č. 160/2015 Z.z., ďalej iba CSP).

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 ods.1 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (§ 363 CSP).

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej možno odôvodniť iba dôvodmi uvedenými v § 365 ods.1 CSP:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci (§62 ods.1 Civilného mimosporového poriadku, z. č.161/2015 Z.z., ďalej iba CMP).

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní (§62 ods.2 CMP).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona; ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.